

มาตรฐานการศึกษา

การประกันคุณภาพการศึกษา

นิยาม

คุณภาพการศึกษา หมายถึง
คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของ
ผู้เรียน ที่เกิดจากการจัดการศึกษา
ด้วยปัจจัย และการบริหารจัดการ
ที่มีคุณภาพ

นิยาม

มาตรฐาน หมายถึง

สิ่งที่ถือเป็นหลักสำหรับเทียบกำหนด

สิ่งที่กำหนดขึ้นเป็นหลักยึดถือว่าเป็น
แบบแผนได้

นิยาม

การประกันคุณภาพ หมายถึง

กระบวนการที่สร้างความมั่นใจให้กับ

ผู้ปกครอง ชุมชน และผู้ที่เกี่ยวข้อง ว่าผู้เรียน

ได้รับการศึกษาอย่างทั่วถึงเท่าเทียมและมี

คุณภาพได้มาตรฐานที่กำหนดไว้

นิยาม

มาตรฐานการศึกษา หมายถึง ข้อกำหนดเกี่ยวกับคุณลักษณะ คุณภาพที่พึงประสงค์ของผู้เรียน และมาตรฐานที่ต้องการให้เกิดขึ้นในสถานศึกษาทุกแห่ง และเพื่อใช้เป็นหลักในการเทียบเคียง สำหรับการส่งเสริมและกำกับดูแล การตรวจสอบ การประเมินผล และการประกันคุณภาพการศึกษา

นิยาม

Indicator :ตัวบ่งชี้ เป็นสัญลักษณ์หรือการแสดงออกอย่างเป็นรูปธรรมที่จะนำไปสู่เกณฑ์ที่ตั้งไว้ ตัวบ่งชี้จะช่วยให้การประเมินโดยครู/ผู้อื่น และการประเมินตนเองง่ายขึ้น โดยดูจากพฤติกรรมที่แสดงออกหรือลักษณะการกระทำที่ส่งสัญญาณว่าผู้ถูกประเมินจะบรรลุหรือไม่บรรลุเกณฑ์

นิยาม

การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา หมายถึง การที่สถานศึกษาและหน่วยงานต้นสังกัด ดำเนินการอย่างมีแบบแผน เป็นระบบ ในการ พัฒนา ติดตาม ตรวจสอบ และประเมินคุณภาพ การศึกษาของสถานศึกษาตามมาตรฐานการศึกษา ที่กำหนดจากกระทรวงศึกษาธิการ

มาตรฐานการศึกษามีคุณค่าต่อบุคคลต่อไปนี้

- ผู้เรียน
- ครู
- ท้องถิ่นและสถานศึกษา
- พ่อแม่ ผู้ปกครอง ประชาชน และผู้นำชุมชน
- ประเทศชาติ

ผู้เรียน

- ทราบความคาดหวังของสังคมและประเทศชาติ
- คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน
- ทำอย่างไรจึงจะมีคุณสมบัติตามมาตรฐาน
- ทำให้เกิดการปรับปรุงและพัฒนาตนเอง

ครู

- ทราบว่าครูคุณภาพที่ชาติต้องการมีคุณสมบัติอย่างไร
- จัดการเรียนการสอนอย่างไร
- ประเมินผลอย่างไร
- ทำอย่างไรให้ผู้เรียนมีคุณภาพตามมาตรฐานที่กำหนด

ท้องถิ่นและสถานศึกษา

- มาตรฐานการศึกษาจะเป็นแนวทางให้ท้องถิ่นและสถานศึกษาร่วมมือกันจัดการศึกษาให้บรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้

พ่อแม่ ผู้ปกครอง ประชาชน และผู้นำชุมชน

เป็นเครื่องมือสื่อสารให้ประชาชน ท้องถิ่นได้รับทราบ เข้าใจกระบวนการจัดการศึกษา การจัดการเรียนการสอน เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาช่วยยกระดับคุณภาพผู้เรียนได้ตามที่กำหนด

ประเทศชาติ

- มาตรฐานการศึกษาจะเป็นเครื่องมือที่ทำให้ทุกองค์ประกอบของระบบการศึกษาขับเคลื่อนไปพร้อม ๆ กัน สู่เป้าหมายเดียวกัน มาตรฐานการศึกษาทำให้เกิดภาพการจัดการศึกษาที่มีความหมาย

ประโยชน์ของมาตรฐานการศึกษา

การกำหนดมาตรฐานการศึกษาเพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาการศึกษา มีประโยชน์ต่อสถานศึกษาดังนี้

- ๑. ช่วยให้อำนาจกำหนดเป้าหมายและแนวทางในการพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา
- ๒. สามารถวางหลักและแนวทางในการกำหนดนโยบายแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา
-

- ๓. ใช้เป็นเครื่องมือในการกำกับ การ
ตรวจสอบ การนิเทศ การติดตามและ
ประเมินผล รวมทั้งการประกันคุณภาพ
การศึกษาของสถานศึกษา

- ๔. มีข้อมูลสารสนเทศที่เกี่ยวข้องกับสถานภาพและ
ความก้าวหน้าของการจัดการศึกษา
- ๕. เพื่อเป็นมาตรฐานการศึกษาสำหรับการประกัน
คุณภาพภายนอกของสถานศึกษา และเป็นข้อมูล
พื้นฐานสำหรับการพัฒนามาตรฐานการศึกษาของ
สถานศึกษาในระยะต่อไป

ขั้นตอนการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของ สถานศึกษา

- กระบวนการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา เป็นขั้นตอนหรือวิธีการดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับผู้บริหารสถานศึกษา คณะครู ตัวแทนผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษา สามารถดำเนินการตามขั้นตอนต่อไปนี้

ขั้นตอนที่ ๑ เตรียมความพร้อมการกำหนด มาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา

- ๑. แต่งตั้งคณะกรรมการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา คณะครู คณะกรรมการสถานศึกษา ตัวแทนผู้ปกครองชุมชน และผู้เกี่ยวข้องอื่น ๆ

- ๒. สร้างจิตสำนึกการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ดำเนินการโดย
จัดประชุมเชิงปฏิบัติการหรือชี้แจงเพื่อสร้างความรู้ ความ
เข้าใจ และความสำคัญของการพัฒนาคุณภาพการศึกษา
มาตรฐานการศึกษาของชาติ มาตรฐานการศึกษาระดับ
การศึกษาขั้นพื้นฐาน มาตรฐานการศึกษาระดับการศึกษาขั้น
พื้นฐานเพื่อการประเมินคุณภาพภายนอก แนวทางการกำหนด
มาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา และประโยชน์ของการ
กำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา

ขั้นตอนที่ ๒ วิเคราะห์ความสัมพันธ์ของมาตรฐานการศึกษาต่าง ๆ

- การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของมาตรฐานการศึกษาต่าง ๆ
โดยศึกษาและวิเคราะห์เนื้อหาสาระของมาตรฐานการศึกษาและ
ตัวบ่งชี้ต่าง ๆ ประกอบด้วย มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน
มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อการประเมินคุณภาพภายนอก
หลักสูตรสถานศึกษา จุดเน้น บริบท ความต้องการ และอัต
ลักษณ์ของสถานศึกษา รวมทั้งด้านวิสัยทัศน์ พันธกิจ
นโยบาย เป้าหมาย สภาพแวดล้อมภายในและภายนอก
สถานศึกษา เป็นต้น สรุปเป็นภาพเป้าหมายที่สถานศึกษา
ต้องการ

ขั้นตอนที่ ๓ กำหนดมาตรฐานการศึกษาของ สถานศึกษาและค่าเป้าหมาย

- สถานศึกษาดำเนินการสังเคราะห์ข้อมูลต่าง ๆ ข้างต้น เพื่อหลอมรวมกำหนดเป็นมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาที่ครอบคลุมมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานและสอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา ซึ่งประกอบด้วยมาตรฐานด้านผู้เรียน ด้านคุณภาพการจัดการศึกษา ด้านคุณภาพการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ ด้านอัตลักษณ์ของสถานศึกษาและด้านมาตรการส่งเสริม หรือมาตรฐานด้านอื่น ๆ ที่สถานศึกษาอาจกำหนดขึ้นเพิ่มเติมนอกเหนือมาตรฐานดังกล่าวข้างต้นก็ได้

ขั้นตอนที่ ๔ ตรวจสอบและทบทวนมาตรฐาน การศึกษาของสถานศึกษา

- การตรวจสอบและทบทวนมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาเป็นการพิจารณาทบทวนเนื้อหาสาระที่กำหนดในมาตรฐานและตัวบ่งชี้รวมถึงค่าเป้าหมายความสำเร็จที่สถานศึกษาได้กำหนดขึ้นว่าเหมาะสมครอบคลุม สอดคล้อง และเป็นไปได้ โดยให้ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายร่วมพิจารณาให้ความเห็นชอบ

ขั้นตอนที่ ๕ ประกาศใช้มาตรฐานการศึกษาของ สถานศึกษา

- มาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา เป็นเครื่องบอกทิศทางการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน และสถานศึกษาโดยรวม ดังนั้น การนำมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา เผยแพร่ และแจ้งให้กลุ่มผู้เกี่ยวข้องทั้งภายในและภายนอกทราบด้วยรูปแบบและวิธีการที่เหมาะสม เช่น การแจ้งในที่ประชุม จดหมายข่าว ประกาศเสียงตามสาย ป้ายประชาสัมพันธ์ เป็นต้น

มาตรฐานการศึกษาของชาติ

อุดมการณ์สำคัญของการจัดการศึกษา *คือ* การ
จัดให้มีการศึกษาตลอดชีวิตและการสร้าง
สังคมไทยให้เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้

มาตรฐานที่ 1
คุณลักษณะของคนไทยที่พึงประสงค์ ทั้งในฐานะพลเมืองและพลโลก
คนไทยเป็นคนเก่ง คนดี และมีความสุข

มาตรฐานที่ 2
แนวการจัดการศึกษา
จัดการเรียนรู้ที่มุ่งพัฒนาผู้เรียนเป็นสำคัญและ บริหารโดยใช้สถานศึกษาเป็นฐาน

มาตรฐานที่ 3
แนวการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้/ สังคมแห่งความรู้ การสร้างวิถีการเรียนรู้และแหล่งการเรียนรู้ให้เข้มแข็ง
 <i>HRTC2000</i>

มาตรฐานที่ 1
คุณลักษณะของคนไทยที่พึงประสงค์ ทั้งในฐานะพลเมืองและพลโลก คนไทยเป็นคนเก่ง คนดี และมีความสุข
① กำลังกาย กำลังใจที่สมบูรณ์ ② ความรู้และทักษะที่จำเป็นและเพียงพอในการดำรงชีวิต ③ ทักษะการเรียนรู้และการปรับตัว ④ ทักษะทางสังคม ⑤ คุณธรรม จิตสาธารณะและจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและพลโลก

มาตรฐานที่ 2

แนวการจัดการศึกษา

จัดการเรียนรู้ที่มุ่งพัฒนาผู้เรียนเป็นสำคัญและ
บริหารโดยใช้สถานศึกษาเป็นฐาน

- 1 การจัดหลักสูตรการเรียนรู้และสภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้พัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ
- 2 มีการพัฒนาผู้บริหาร ครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาอย่างเป็นระบบและมีคุณภาพ
- 3 มีการบริหารจัดการที่ใช้สถานศึกษาเป็นฐาน

มาตรฐานที่ 3

แนวการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้/ สังคมแห่งความรู้

การสร้างวิถีการเรียนรู้และแหล่งการเรียนรู้ให้เข้มแข็ง

- 1 การบริการวิชาการและสร้างความร่วมมือระหว่างสถานศึกษากับชุมชนให้เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้/สังคมแห่งความรู้
- 2 การศึกษาวิจัย สร้างเสริม สนับสนุน แหล่งการเรียนรู้ และกลไกการเรียนรู้
- 3 การสร้างและการจัดการความรู้ในทุกระดับ ทุกมิติของสังคม

มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อการประกันคุณภาพภายใน (พ.ศ.2559-2563)

มาตรฐานที่ 1 คุณภาพผู้เรียน

ประกอบด้วยตัวบ่งชี้หลักและตัวบ่งชี้รอง ดังต่อไปนี้

1.1 ผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการของผู้เรียน

1.1.1 ความสามารถในการอ่าน เขียน การสื่อสาร การคิดคำนวณ
ตามเกณฑ์ของแต่ละระดับชั้น

1.1.2 ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิด
วิจารณ์ ญาณ อภิปราย แลกเปลี่ยนความคิดเห็นและแก้ปัญหา

1.1.3 ความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการ
สื่อสาร

1.1.4 ความก้าวหน้าทางการเรียนตามหลักสูตรสถานศึกษา

1.1.5 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและการพัฒนาการ จากการสอบ
ระดับชาติ

1.1.6 ความพร้อมในการศึกษาต่อ การฝึกงาน หรือการทำงาน

1.2 คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน

1.2.1 การมีคุณลักษณะและค่านิยมที่ดี ตามที่
สถานศึกษากำหนด โดยไม่ขัดกับกฎหมายและ
วัฒนธรรมอันดีของสังคม

1.2.2 ความภูมิใจในท้องถิ่นและความเป็นไทย

1.2.3 การยอมรับที่จะอยู่ร่วมกันบนความ
แตกต่างและหลากหลาย

1.2.4 สุขภาวะทางร่างกายและลักษณะจิตสังคม

มาตรฐานที่ 2 กระบวนการบริหารจัดการของ ผู้บริหารสถานศึกษา

2.1 การมีเป้าหมาย วิสัยทัศน์ และพันธกิจที่สถานศึกษา
กำหนดชัดเจน

2.2 การวางแผนพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของ
สถานศึกษา

2.2.1 การวางแผนและดำเนินงานพัฒนาวิชาการที่เน้น
คุณภาพผู้เรียนรอบด้าน ทุกกลุ่มเป้าหมาย อย่างเป็นรูปธรรม

2.2.2 การวางแผนและดำเนินงานพัฒนาครูและบุคลากร
ให้มีความเชี่ยวชาญทางวิชาชีพ

2.2.3 การวางแผนการบริหารและการจัดการข้อมูล
สารสนเทศอย่างเป็นระบบ

2.2.4 การวางแผนและจัดสภาพแวดล้อมทางกายภาพและ
สังคมที่เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ อย่างมีคุณภาพ

2.3 การมีส่วนร่วมของผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย และการร่วม
รับผิดชอบต่อผลการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพและได้มาตรฐาน

2.4 การกำกับ ติดตาม ประเมินผลการบริหารและการจัด
การศึกษา

มาตรฐานที่ 3 กระบวนการจัดการเรียนการ
สอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

3.1 การมีกระบวนการเรียนการสอนที่สร้างโอกาส
ให้ผู้เรียนทุกคนมีส่วนร่วม

3.2 การจัดการเรียนการสอนที่ยึดโยงกับบริบท
ของชุมชนและท้องถิ่น

3.3 การตรวจสอบและประเมินความรู้ความเข้าใจ
ของผู้เรียนอย่างเป็นระบบ มีประสิทธิภาพ

มาตรฐานที่ 4 ระบบการประกันคุณภาพภายใน ที่มีประสิทธิผล

การใช้ระบบการประกันคุณภาพภายในเพื่อ
ยกระดับคุณภาพการจัดการศึกษาให้ดียิ่งขึ้น

หัวใจของการประกันคุณภาพการศึกษา

๑. เป็นเรื่องจริงในวิถีชีวิตของผู้เรียน ครู ผู้บริหาร และชุมชน
๒. เน้นคิดวางแผน และปฏิบัติจริง จดบันทึกผลที่เกิดขึ้นจากการเรียนรู้ การสอน และการบริหาร
๓. เป็นเรื่องง่ายๆ ที่ทุกคนทำได้ไม่ยาก
๔. ไม่เน้นทำเอกสารเพื่อประเมินแต่ใช้เอกสารจากการปฏิบัติจริง เป็นข้อมูลส่วนหนึ่งสำหรับการประเมินเน้นประเมินสภาพจริง
๕. การประเมินคุณภาพภายนอก ดูผลการดำเนินงานของการประกัน
๖. การประกันคุณภาพการศึกษา เป็นหน้าที่ และความรับผิดชอบโดยตรงของผู้บริหาร

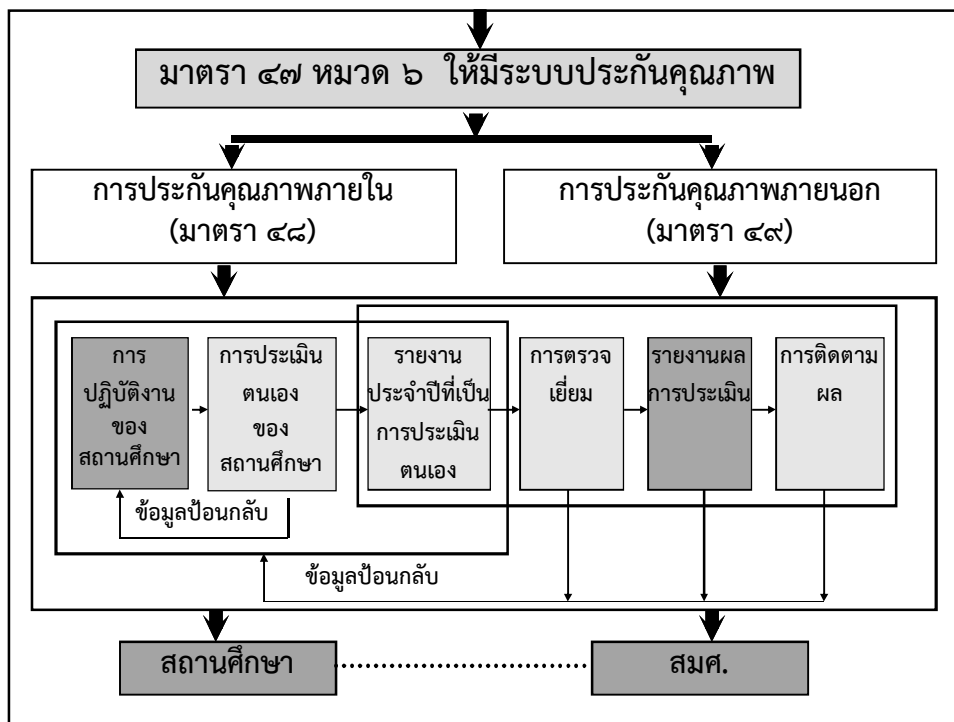
❑ การประกันคุณภาพภายใน : ประกัน ๓ ระบบ โดยการทำงานอย่างเป็นระบบครบวงจร วางแผน ปฏิบัติ ประเมิน และปรับปรุง

๑. ประกันคุณภาพการเรียนรู้ของผู้เรียน

๒. ประกันคุณภาพการสอนของครูที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

๓. ประกันคุณภาพการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา โดยการบริหารงานโรงเรียน

- ☞ ให้พัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในที่เหมาะสม โดยสถานศึกษาร่วมมือกับชุมชน และสนับสนุนจากต้นสังกัด (สพฐ. และ สพท.)
- ☞ เป็นส่วนหนึ่งของการบริหารสถานศึกษา
- ☞ ต้องทำอย่างต่อเนื่อง
- ☞ จัดทำรายงานประเมินตนเอง เป็นรายงานประจำปีทุกปีการศึกษา
- ☞ เชื่อมโยงกับการประเมินคุณภาพภายนอกจาก สมศ.

พ.ร.บ.การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๔๒

หมวด ๖ มาตรฐานและการประกันคุณภาพการศึกษา

มาตรา ๕๐

ให้สถานศึกษาให้ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับ
สถานศึกษา เพื่อประโยชน์ในการประเมิน
คุณภาพภายนอกแก่ สมศ.

พ.ร.บ.การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๔๒

หมวด ๖ มาตรฐานและการประกันคุณภาพการศึกษา

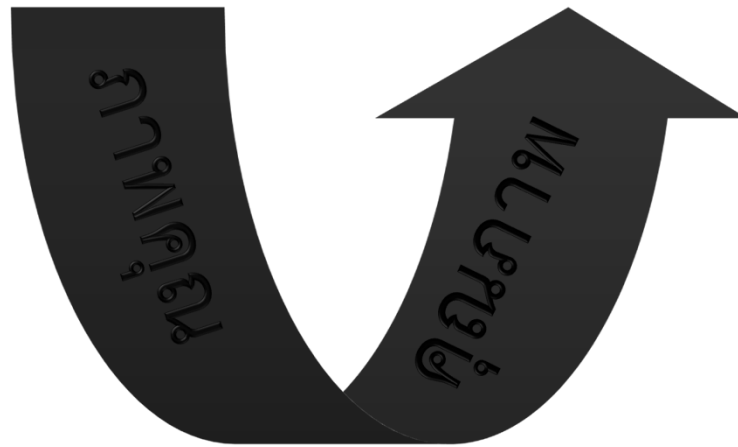
มาตรา ๕๑

บทบังคับสถานศึกษาที่ประเมินแล้วยัง
ไม่ได้ตามมาตรฐานที่กำหนด จะต้อง
ปรับปรุงแก้ไขตามที่ สมศ. เสนอแนะ

***Successful Schools
Do Not Happen
by Accident***

Vermont Department of Education, 1998

วิทยาลัยการบริหาร สมศ.

ศ.ดร.ชาญณรงค์ พรุ่งโรจน์

วันนี้พอแล้วครับ

